

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА:
ТВОРЧИЙ ПРОЄКТ З ПОЯСНЮВАЛЬНОЮ ЗАПИСКОЮ
на здобуття освітнього ступеня Магістр

на тему: **ДАВНЬОГРЕЦЬКА МІФОЛОГІЯ ТА ЇЇ СУЧАСНЕ
ТРАКТУВАННЯ В ХОРЕОГРАФІЧНІЙ ПОСТАНОВЦІ «ГІМЕНЕЙ»**

Виконала: студентка 2 курсу

групи МХР - 31-21з

Спеціальність 024 «Хореографія»

Ульянець С. П.

Керівник: професор, кандидат
педагогічних наук, заслужений діяч
мистецтв України

Забредовський С.Г.

Рецензент: кандидат мистецтвознавства

Підлипський А.І.

Допустити до захисту
протокол засідання кафедри
від «___» _____ 20__ р. № ____

Завідувач кафедри хореографії

_____ професор Вантух М.М.

м. Київ – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. БАЗОВЕ ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	
1.1 Міфи та герої Древньої Греції	7
1.2 Походження грецьких танців, танцювальний фольклор	20
1.3 Грецький народно-сценічний танець	22
1.4 Грецькі обрядові танці	24
1.5 Хореографічна освіта греків	26
Висновки до розділу I	29
РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНЬО-АНАЛІТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПОСТАНОВКИ «ГІМЕНЕЙ»	
2.1 Обґрунтування вибору теми. Лібрето	31
2.2 Ідейно-тематичний аналіз	37
2.3 Шляхи та методи реалізації творчого задуму. Сценарно-композиційний план	39
2.4 Музичне оформлення	43
2.5 Костюми виконавців	44
Висновки до розділу II	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ	52

ВСТУП

Актуальність теми. Танці є невід'ємною частиною життя людей в усі часи. Вони супроводжують і в радості, і в горі, створюючи необхідні емоції. Звичайно, старовинний танець дуже відрізняється від сучасного. Але варто відзначити, що в давнину їм приділяли стільки ж уваги, скільки і зараз.

Ні в один історичний період, ні у якій країні світу ніхто так не захоплювався танцем, як стародавні греки. Вони бачили в танці «єдність фізичної та душевної краси» і вважали танець прекрасним даром богів. Давньогрецькі танцювальні твори є втіленням єдності тіла і духу незалежно від епохи. Стародавні дуже гостро відчували гармонію землі і божества, тому намагалися знайти її в собі та навколишньому світі. Навіть самі давньогрецькі боги любили танцювати і бенкетувати на горі Олімп.

На думку греків, танець народився з любов'ю і завжди буде її вірним другом. Вважається, що перші правила техніки танцю написав сам бог мистецтва Аполлон. Стародавні греки були настільки захоплені танцем, що зробили «відповідальною» за нього свою музу Терпсихору.

Мистецтво танцю в Стародавній Греції досягло такого високого рівня розвитку, що про нього написали трактат - перше дослідження цього виду творчості в історії танцю. Розмірковуючи про роль і значення танцю в житті людини, Лукіан, автор статті, розповідає про вимоги до людини, яка вирішила присвятити себе танцювальному мистецтву.

Хореографічна спадщина грецького мистецтва пройшла важкий шлях. Давньогрецька хореографія була відома суворим дотриманням ритму, що надавало всьому танцю чітку «правильність» і створювало незрівнянне видовище. Сьогодні, ми знаємо стародавній танець як поєднання точних рухів рук та ритмічних кроків. Концепція давньогрецького танцю полягає в граціозності, гармонійності та чіткості кожного руху. Кожен наступний рух мав передавати почуття та настрої танцівника. Греки не відокремлювали танець від пантоміми, не визнавали танець звичним поєднанням ритмічних

рухів і витончених поз тіла, а навпаки, вони хотіли того, щоб усі рухи зображували якісь дії чи думки. Сучасний грецький танець не втратив своєї краси, а навпаки, доповнився академічною чіткістю та різноманітністю варіацій. Тому, на сьогоднішній день дуже важливо зберігати, передавати та удосконалювати спадщину предків.

Мета дипломної роботи – розширити уявлення про міфологію та її вплив на розвиток світової культурної спадщини.

Завдання дипломної роботи:

1. Дослідити вплив давньогрецьких міфів на хореографічну спадщину грецького народу;
2. Проаналізувати історичне підґрунтя традицій грецького народу;
3. Поєднати усну народну творчість греків з сучасною професійною танцювальною лексикою;
4. Створити хореографічну композицію відповідно до характеру та сюжетної лінії постановки.

Об’єкт дослідження: хореографічне мистецтво Греції.

Предмет дослідження: стилістичні особливості грецького народного танцю.

Методи дослідження. Для розв’язання поставлених у дослідженні завдань були застосовані:

- Аналітичний метод (знайомство з літературою різних та нетипових жанрів за для розуміння шляху побудови змісту нашого дослідження);
- Історіографічний (ознайомлення та вивчення джерел наукового спрямування);
- Фактологічний (аналіз архівних джерел для розмежування фактів історично правдивих від видумок та художнього прикрашання);

- Порівняльний метод (дослідження перетворень та зміни подачі інформації щодо предмету та об'єкту нашого дослідження протягом головних віх його історії);

- Систематизаційний (групування наявної інформації по процесуальним віхам протягом історичного періоду та подальше формування заключних висновків по наявним джерелам).

Наукова новизна полягає в тому, що:

- розглянуто становлення мистецько-культурних особливостей грецького народу;

- з'ясовано рівень впливу давньогрецьких міфів на світове хореографічне мистецтво;

- розібрано та обґрунтовано вплив та використання обрядів і звичаїв в грецьких танцювальних постановках;

- розглянуто та визначено відмінності танцю древніх греків від сучасної хореографії грецького народу.

Практичне значення роботи полягає в тому, що дана робота може використовуватися дослідниками хореографії для поглиблення знань про танцювальне мистецтво грецького народу, що основане на звичаях та традиціях а також збереження танцювального фольклору. Хореографічна лексика може бути використана в практичній діяльності хореографічних колективів.

Інформаційна база дослідження: методологічна основа роботи визначається історичними, етнографічними, культурологічними, мистецтвознавчі, літературознавчими працями. Дослідження здійснювалось працями: мистецтвознавців Ж. Багана, І. Карпенко, В. Карпенко [2], Т. Васильєва [5], Ю. Громов [11], Р. Захаров [13], Т. Лихач [18], А. Лопухов, А. Ширяєв, А. Бочаров [20], істориків Андрєєв Ю.В [1], Булкін І. [3], Буркерт В. Е. [4], Відаль-Наке [6], Гаспаров М. [7], Гловацька К. П. [8], Доддс Е. [12],

Квеннел Ч. [15], Куле К. [16], Кун К. [17], Логіаду-Платоніс С. О. [19], Лосєв, О. Федорович, Т. Алікбековна [21], Лосєв О. [22], Лурьє С.Я. [23], Нільссон М. [24], Подосінов О. [25], Савельєв С [26], Сицилійський Д. [27], Суріков І., В.С. Ленська, Є.І. Соломатіна Г. [28], Хоутзагер Г.[29], С. Худєков [30].

Апробація результатів дослідження здійснювалась шляхом опублікування основних положень дослідження у повідомленні та доповіді на VII міжнародній науково-практичній конференції: «Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі» (3 червня 2022 р.).

Публікації: Основні положення та висновки дослідження відображені і викладені у 1 одноосібній публікації автора: Улянець С.П. Вплив давньогрецьких міфів на культуру та традиції народу // Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : збірник матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф. 3 червня. 2022 р. НАКККіМ. Київ, 2022. С. 75-76.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи: обумовлена логікою розкриття теми, метою та завданням дослідження. Складається зі вступу, двох основних розділів (перший має п'ять підрозділів, другий має п'ять підрозділів), висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 55 сторінок, із них основний текст складає 48 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНИХ ГРЕЦЬКИХ ТАНЦІВ

1.1 Міфи та герої Древньої Греції

Стародавні греки пояснювали все, що з ними відбувалось, якоюсь надприродною силою, божественною волею. Таким чином почали зароджуватись міфи всіх народів, які пояснювали як з'явилися на цей світ люди, суспільство, держави. У міфології містились свої боги, герої, антигерої. З року в рік зростала молодь саме у сприйнятті міфологічного світу. Ще до того, як з'явилась релігія, міфологія пояснювала картину та устрій світу, що оточувала людей.

Стародавні греки внесли свій величезний вплив на розвиток стародавнього світу. Це вони заснували основні схеми демократії та свободи. Греки проголошували повний антропоцентризм – розвиток фізичних і розумових якостей людини. А також, стародавні греки сформували основу для процвітання культури Стародавньої Греції та Античного світу. Міфологія завжди впливала на їх досягнення, тому що, вона відображала їх уявлення про увесь світ.

Виникає питання, чому міфи невеличкого грецького народу, який осмислював все навколо, взяті за основу загальнолюдської культури? Вони мали величезну силу і дуже глибоко дістались до мислення і спосіб думок людини сьогодення, що вона, у самій простій бесіді згадує про сізіфову працю (марне проведення часу), про титанічні зусилля і велетенські розміри (титани і гіганти - діти богині Землі, що сперечалась з грецькими божествами), про панічний страх (несвідомий жах), про олімпійський спокій (їм були наділені древні боги-жителі гори Олімп) і про гомеричний сміх (гучний сміх богів, про який писав Гомер). Легендарними порівняннями були і зрівняння сильної людини до Геркулесу, а відчайдушною та хороброю жінки – амазонці. Чуттєвість та художність міфічних образів завжди манила

багатьох відомих митців. Слід зауважити, що не тільки в цьому є пояснення такого впливу на людей, яку мала грецька міфологія. Явище виникло, коли стародавні намагались зрозуміти появу життя на землі, підстави стихійних явищ, де прості людини були безсилі, визначити їх роль у світі.

Винахід міфів був першим кроком людства до творчості та розуміння себе, як особистості. З рештою, з маленьких байок, що народжувались в різних частинах грецької землі, виникали великі цикли про героїв і божеств, що допомагають їм. Безліч легенд, міфів і пісень, які виконували мандрівники співаки-аеди, з часом перетворювались у легендарні поеми: “Іліада” та “Одіссея” Гомера, “Теогонія” та “Праці та дні” Гесіода та інші. Відомі давньогрецькі поети V століття до н.е. - Есхіл, Софокл, Евріпід - вигадували трагедії на основі стародавніх легенд про божеств і героїв.

Як легенди і казки давнини, давньогрецькі міфи були становленні переказами про історичні події, які вже відбулися, та приписані в фабулу епічних поем (“Іліади”, “Одіссеї”, “Теогонії” та ін.), відображаючи природне та суспільне середовище, в якому вони відбувались.

В процесі розвитку суспільних відносин створюється чимало пісень та гімнів: гучні пісні землеробів, що співались на полях під час роботи і на веселощах після збору врожаю, гімни воїнів у бою - пеани, весільні пісні – гіменеї. Також народжувались сказання про божеств і богинь, та їх вплив на окремих людей і племена. Реальні факти, що траплялись в житті, отримували міфічні подробиці. Утворюючись в одному племені, ці перекази переходили до інших, від покоління до покоління. Найбільший процес утворення цих розповідів і легенд почався на межі II і I тисячоліть до н.е. Придумували та розповсюджували сказання бродячі співаки – аеди. Проїжджаючи багато поселень, аеди спокійним голосом декламували, граючи на кіфарі, пісні в честь богів та героїв, божеств чи міфічних духів племені.

Насичена культура Греції має цікавий шлях розвитку, і неможливо пройти повз цієї теми. Танцювальний шлях грецького народу сповнений традиціями, обрядами та міфологічними сказаннями. Греки вважали, що

танець зародився з любов'ю і завжди супроводжував її. Є думка, що бог мистецтва Аполлон, записав перші схеми методики танцю. Муза Терпсихора відповідала за танець та його прояви. Цей напрямок мистецтва досяг такого великого рівня, що про нього був створений трактат - перше історичне дослідження танцю. Лукіан, автор трактату, розписував про значення танцю в людському житті, говорив про критерії, які вимагалися до людини, що присвятила свій час цьому мистецтву.

Хореографічний спадок грецького мистецтва пройшов важкий шлях. Танець Стародавньої Греції відрізнявся чітким дотриманням ритму, який зображав правильність всіх рухів і створював неймовірне видовище. В поєднанні чітких позицій рук і ритмічного кроку створювався античний танець. Через мистецтво грецький народ віддавав данину божествам у всіх його проявах.

Коли на Балканському півострові жили древні елліни, залишили вони усім народам щедрий спадок – міфи Стародавньої Греції, в яких були описані всі процеси, що відбувались у цілому світі, думки древніх греків а також неповторний настінний живопис, величні статуї, древні перекази та масивні споруди.

Грецьку міфологію створювали та переказували з покоління до покоління, протягом століть. Історичних джерел дуже багато, тому відразу важко проаналізувати міфи всіх великих поетів, таких як Гесіода та Гомера, драматургів Евріпіда, Есхіла та Софокла та інших митців. Тому, їх роками збирали по ниточці з багатьох джерел.

Перші міфोगрафи Греції продемонстрували свої роботи приблизно в 4 столітті до н.е. Це були Геродот Гераклеїський, софіст Гіппій, Геракліт Понтійський та інші. Діонісій Самойський, наприклад, створив генеалогічні таблиці та аналізував трагічні міфи. [8]

В джерелах зауважено, що у героїчний період відбулася централізація міфологічних образів тих міфів, що пов'язані з горою Олімп.

У міфах древньої Греції можна побачити картину світу у представленні її жителів. Згідно з міфологією, світ був наповнений чудовиськами та велетнями: гігантами, одноокими циклопами (кіклопами) та величними Титанами – могутніми дітьми Неба (Урана) та Землі (Геї). А Зевс (Діас) – Громовержець, який встановив порядок у світі і став владикою Всесвіту підкорив стихійні сили природи які уособлювали греки у різних образах.

У самому початку існував тільки вічний і хмурий Хаос, де полягав центр життя світу: все народилось з Хаосу – і білий світ, і могутні боги, і богиня Земля – Гея, що піднімає усе живе, що живе і виростає на ній; і велична сила любові – Ерос.

А під Землею знаходився темний Тартар – вічна темрява у глибокій безодні.

Коли створювався світ, Хаос породив Ніч і Вічний Морок. А від них виникло Світло – Ефір та День – Гемера. В той час світло огорнуло весь світ, і так почали змінюватись ніч та день.

Велична, богиня Гея породила безмежне Небо – Урана, що оповив понад Землею, запанувавши в цілому світі. Гордо піднялися до нього величні Гори, народжені Землею, і широко розлилося Море, що вічно не спить.

Після того, як від Матері-Землі пішли Небо, Гори і Море, Уран побрався з благодатною Геєю, від якої у нього з'явилося шестеро синів – могутніх, сильних титанів – і шестеро прекрасних дочок. Син Урана і Геї – титан Океан, що обтікає всю землю, і велична богиня Фетіда породили на світ усі річки, які направляли свої хвилі до моря, а також морських богинь – океанід. Титан Гіперіон і Тея надали світові Сонце – Геліоса, Місяць – Селену і рум'яну Зорю – рожеву Еос. Від Астрей і Еос походять всі зірки, що горять на вечірньому небі, і всі вітри: північний вітер – Борей, східний – Евр, південний Нот і західний вітер Зефір, що несе великі хмари.

Також могутня Земля породила і трьох велетнів – Гекатонхейрів, п'ятдесятиголових істот, які мали сотню рук і трьох однооких циклопів, з

такою стихійною силою яка не знала меж і проти яких ніщо не могло встояти.

Батько Уран незлюбив своїх дітей-велетнів і відправив їх у надра Землі, не дозволяючи їм бачити світ. Мати-Земля нестерпно страждала від такого тягару, який ув'язнений тиснув на неї у глибині темних надр. Тоді вона вирішила повстати проти Урана та викликала дітей-титанів, щоб умовити їх. Проте вони боялися піти проти волі батька. І тільки молодший, підступний Кронос, хитрістю скинув Урана, відібравши в нього владу.

За те, що Кронос вніс у світ тільки обман, боротьбу та жах богиня Ніч породила Танату – смерть, Апату – обман, Еріду – розбрат, Гіпноса – сон з жахливими видіннями, Кер – знищення, Немезиду – помсту за злочини і багатьох богів.

Сам Кронос боявся, в нього не було впевненості в довговічності свого правління, він знав, що діти повстануть проти нього і він закінчить як його батько. Вирішивши діяти, Кронос наказав своїй дружині Реї піднести йому дітей, п'ятьох з яких він безсумнівно проковтнув: Аїда, Посейдона, Гестію, Деметру та Геру.

За цінною порадою Урана-Неба і Геї-Землі, Рея відправилася на острів Крит, щоб захистити свою єдину дитину і в темній печері народила свого молодшого сина Зевса. За допомогою своєї кмітливості, Рея приховала новонародженого та дала Кроносу проковтнути замість дитини довгий камінь, загорнутий у білі пелюшки. Після цього, Кронос і не підозрював, що його давно обдурили, і що маленький Зевс спокійно зростав на Криті під суворим наглядом німф Адрастеї та Ідеї, які кормили його козячим молоком чудотворної Амалфеї. Зі схилів величної гори Дикти бджоли добували мед маленькому Зевсу, а біля воріт домівки били в щити молоді курети кожного разу, коли він плакав, щоб його крик ненароком не почув могутній Кронос.

Після правління титанів прийшов час царства Зевса, який поборов свого батька і став верховним богом Олімпійського пантеону; він володів небесними силами, наказував громом, блискавками, великими хмарами та

безупинними зливами. Зевс мав без кордонну владу, тому надавав людям закони порядку та охороняв їх від нечистих сил.[17]

Олімпійські боги, на думку древніх греків, не відрізнялись від звичайних людей, стосунки між ними були схожі на стосунки між людьми: вони мали такі ж самі сварки та душевні примирення, контролювали чужі життя, влаштовували війни, але також веселились і кохали. У кожного з богів були особливі навички і заняття, які помагали їм відповідати за конкретні сфери життя:

Зевс (Діас) – володар безкрайнього неба, породив богів та усіх людей.

Гера – красуня дружина Зевса, покровителька благополуччя і сім'ї.

Аполлон - бог світла та музичності.

Афіна – богиня знань та мудрості.

Посейдон – владика синіх морів.

Гестія – берегиня сімейного вогнища.

Деметра – богиня землеробства.

Гермес – головний вісник богів та владика торгівлі.

Гефест – бог вічного вогню.

Афродіта – незрівнянна богиня краси.

Арес – бог війни та армії.

Артеміда – богиня полювання.

Гіменей – єдиний бог шлюбу.

Для того щоб умилювати богів, люди приносили свої дари як жертвоприношення, вони зверталися до божеств, питали кожного з їх «спеціальностей», і вдячно будували їм храми.

Як пишеться в грецькій міфології, крім титанів, землю також населяли багато інших божеств, які мали зв'язок з силою природи.

У всіх річках та струмках проживали німфи Наяди, у синьому морі – Нереїди, у густих лісах – Дріади та Сатири, у високих горах – німфи Ехо.

А людською долею управляли три богині – Мойри (Лахесіс, Клото, Атропос). Від самого народження людини і до її смерті, вони плели нитку долі і могли обірвати її, в любий момент ...

Легендарні герої грецьких міфів

Грецькі міфи розповідають про божеств, богинь і героїв. Вперше міфи були записані на початку VI ст. до н.е. і до сьогоднішнього дня продовжують існувати у літературі. Міфи тлумачили таємниці природи, тому вони завжди були міцно зв'язані з віруваннями грецького народу. В них розповідалось про створення світу та про діяння богів, про найкращий час давньогрецького народу, про героїв-напівбогів, подвиги яких надихали простих смертних. Греки наділяли богів образами ідеальних істот, які володіли всіма людськими почуттями. Божества займали своє місце на горі Олімп. Пануючий та великий бог Зевс вважався батьком декількох героїв. У кожного члена божественної родини було призначення важливої ролі.

Як відомо, від поєднання сердець богів з людьми з'являлись герої. Вони народжувались смертними, але при цьому, мали величезну силу і надлюдські можливості. У героїв було завдання – вносити порядок і справедливість у життя простих людей, таким чином вони виконували накази божеств. За допомогою своїх всевладних батьків герої створювали легендарні подвиги. Розповіді про них передавалися роками, з вус у уста.

Геракл

Колись, в далекому Аргосі народився перший син Зевса та Алкмени (дочки царя Електріона та дружини владика Амфітріона). В доленосний день, коли нащадок мав з'явитися на світ, Зевс пообіцяв, що його син, який ось-ось народиться, отримає престол у Мікенах та в сусідніх землях. Гера зненавиділа це немовля, тому зробила так, щоб Алкмена не змогла родити в терміни, а Нікіппа, жінка мікенського владика Сфенела, породила свого

нащадка цього ж дня – її син Еврісфей був єдиним правнуком Зевса і тому повноправно отримав владу в царстві Мікенах.

Через цілих два місяці народився очікуваний син, при народженні якому дали ім'я Алкід, але зараз він відомий як Геракл. Хлопець мав величезну силу і був найміцнішим із людей, як і сподівався його батько. Дізнавшись про народження нащадка Зевса, ревнива Гера відправила двох величезних змій, щоб вони задушили і вбили новонародженого. Однак маленький Геракл, що прокинувся в той час, схопив змій за шиї і задушив їх. На цьому підступні злодіяння Гери не закінчились, коли у Геракла з'явилися діти, вона зачаклувала його, і він сліпо убив їх. Після таких подій його вирішили відправити у вигнання. Безутішний Геракл звернувся за порадою до мудрого Дельфійського оракула, який наказав йому дванадцять років прислужувати Еврісфею і здійснити дванадцять величних подвигів, після яких він отримає очікуване безсмертя.

В підсумку, герой здійснив дванадцять легендарних подвигів: убив німейського лева, лернейську дев'ятиголову гідру, приборкав керинейську лань, убив ериманфського вепря, очистив великі стайні царя Авгія, прогнав стимфалійських птахів, спіймав і привів в Мікени критського бика, привів до Еврісфея коней Діомеда, знайшов пояс цариці амазонок Іполити, доставив у Мікени корів Геріона, дістав золоті яблука Гесперид, привів із царства Аїда вартового пекла Цербера.[22]

Ахілл

Могутній Ахілл, син царя мирмідонян Пелея та морської богині Фетіди, був відомий як один із найкращих героїв Троянської війни. З самого раннього дитинства батько Ахілла віддав його на виховання Хірону, мудрому і всезнаючому кентавру. Парубок зростав розумним, навчався володіти зброєю, а також співати та грати на кіфарі. Його долею було прописано, що одного дня Ахілл має полягти від поранення у Трої. Турботлива мати Фетіда здогадалась про це і, бажаючи вберегти єдиного

сина, знайшла для нього схованку на Скіросі. Саме там, переодягнений у жіноче вбрання, Ахілл роками приховувався серед красунь дочок царя Лікомеда. Одного дня, жрець Калхас передбачив майбутнє, в якому греки зазнають поразки у битві без участі Ахілла, тому Одісей з ахейськими вождями вирушив на Скірос аби отримати таку необхідну допомогу героя. Хитрий Одісей представився звичайним купцем та розклав яскраві прикраси та гостру зброю перед товаришами.

Одісей домовився зі своїми супутниками про сигнал тривоги. Бідні дівчата дуже злякались та побігли як найдалі, а Ахілл тим часом, схопив шаблю і ринув до ворога. Коли його впізнали, герой охоче погодився прийняти участь у неминучій війні. Йому на допомогу визивається вірний товариш Патрокл. Для успішного бою, Пелей надав синові міцні обладунки, які він отримав як дар від божеств на своєму весіллі, гострий спис, подарований кентавром Хіроном, і десяток дужих коней, які він прийняв від царя Посейдона. На протязі всього бою Ахілл проявляє себе як справжній герой – хоробро та доблесно.

У Трої було багато союзників серед навколишніх міст та островів, тому коли греки не змогли взяти місто штурмом, вони напали на все, що оточувало царство. У Фівах Ахілл схопив у полон прекрасну Брісеїду, але, в той час Агамемнон перехватив дівчину, і герой вирішив відмовитись від боротьби з ворогом. В процесі здобуття перемоги, він не слухав всі вмовляння, про те, що Агамемнон поверне йому Брісеїду, одружить з ним одну зі своїх дочок і на додачу дасть щедрий посаг, Ахілл не змінив своєї думки. Але ворог увірвався в місце знаходження греків і підпалив один великий корабель. Саме в той момент, Ахілл прийняв рішення дати Патроклу зброю і направив його в бій. Через деякий час, бог Аполлон допомагає Гектору вбити Патрокла.

Після звістки про смерть друга, Ахілл подолав суперечки з Агамемноном і відправився воювати з троянцями, в обладунках, які викував для нього Гефест. Ахілл вбив півдюжини троянських героїв. Він помстився

за смерть Патрокла, вбивши Гектора гострим списом. Але життя самого Ахілла також не було довге. Він загинув від стріли Паріса, яку спрямував Аполлон, як і говорилось у пророцтві. Доленосна стріла прилетіла герою в п'яту, тому він не зміг і поворухнутись, а друга стріла Паріса попала в його груди.[17]

Як пишеться в міфах про Ахілла, його матір Фетіда, бажала бачити сина сильним і безсмертним, тому постійно купала дитину у магічних водах Стіксу. В процесі купання мати тримала хлопчика тільки за п'яту, і саме тому це місце залишилося вразливим – невдовзі стріла Паріса вразила саме в неї. Зараз "Ахіллесова п'ята" – має ознаку слабкого, вразливого місця.

Персей

Цар Аргоса Акрісій, мав дочку неземної краси Данаю. Головний вішун пророкував, що владика загине від діянь її сина. Почувши про це, Акрісій збудував глибоко під землею бронзовий бункер і навіки ув'язнив свою красуню дочку. Але Зевс, який був закоханий у Данаю, знайшов спосіб як визволити кохану і втілив свою задумку. Невдовзі Даная народила сина – славного Персея. Для безпеки хлопчика, їх з матір'ю посадили у тяжку дубову скриню і закинули далеко в синє море. Хвилі швидко прибили бранців до острова Серифосу, де вони отримали допомогу місцевого народу.

Персей виріс дуже гарним парубком, він мав струнку фігуру та золоте волосся. Цар Полідект вирішив побратись з Данаєю, яка яро ненавиділа його. Персей гнівався, не міг бачити страждання матері, але цар не слухав його і хотів, щоб той загинув в поєдинці зі страшною Медузою горгоною. Але всі знали, що на голові горгони клубилися отруйні змії, і кожна людина, яка дивилася на неї, одразу перетворювалась на вічний камінь. Для цього бою Гермес надав Персею свій гострий меч, а Афіна – мідний дзеркальний щит.

Після далекої дороги Персей прибув до безлюдного краю, де жили граї, в яких було тільки одне око і один зуб. Хитрістю, він поцупив їх очі та зуби і сказав, що поверне їх тільки тоді, коли граї вкажуть шлях до горгони

Медузи. Німфи погодились, і дали герою магичний капелюх царя підземного царства Аїда, який перетворював носія на невидимого, сандалії з маленькими крильцями, в яких можна швидко бігти по хмарам, і невеличку торбинку. Персей мав план, в якому він відрубав голову горгоні, дивлячись не на неї, а на її відображення в блискучому щиті, саме так він залишився непошкодженим і поклав її голову в торбинку. За те, що великий Атлас не захотів бачити Персея у своїй обителі, герой дістав голову вбитою ним горгони Медузи, і Атлас в мить перетворився на велику гору, його борода та волосся – на густі ліси, а руки та плечі – на високі гості скелі. Від тоді, гора Атлас тримає небесне склепіння з усіма безкінечними сузір'ями.

У володіннях Кефея Персей вберіг дочку царя – прекрасну Андромеду, яку прикули до скелі і віддали на розтерзання жахливому чудовиську. Персей здолав монстра та побрався з Андромедою. Згодом, він врятував свою мати і перетворив Полідекта на вічний камінь. По пророцтву оракула, Персей вбиває свого діда: на спортивних змаганнях хлопець метнув сталевий диск і ненароком влучив у старого Акрісія, тим самим вразивши його на смерть.[27]

Одіссеї

Одіссеї був царем острова Ітака, розумним, хитрим та спритним. Він воював у Троянській війні, і вигадав, як зробити величезного дерев'яного коня, помістити в нього найміцніших воїнів та перемістити їх до стін Трої. План Одіссея спрацював, завдяки чому грецький народ зумів запанувати Троєю (саме звідси з'явилося висловлювання «троянський кінь» і також «дарунки данайців» – для помітки дарів, створених для приборкання ворога). Шлях Одіссея на Ітаку був наповнений труднощами, часто його наражали на велику небезпеку, але за допомогою божеств і своєму розуму, він приборкав усі можливі перешкоди. Герой потрапив до печери жахливого циклопа Поліфема, який проковтнув сімох його побратимів. Тому, Одіссеї вправно напоїв його, виколов у нього єдине око, і втік разом з іншими супутниками геть.

Одного разу, Чарівниця Кірка перетворила його побратимів на маленьких свиней, а Одісей хитрістю уникнув такої долі і спас своїх супутників. Герой вигадав, як пропливти повз місця обителі солодкоголосих сирен, які своїм дивним співом відволікають моряків і розбивають їх судна об гострі скелі, – Одісей позбавив своїх супутників слуху, за допомогою воску, а себе міцно прив'язав до корабля. Їх човен проплив між чудовиськами Сціллою та Харібдою. Одісей став єдиним, хто зміг врятуватись, коли великий Зевс, розлютився на його товаришів, що повечеряли священними коровами Геліоса, та метнув блискавку в їх корабель. Декілька днів Одісей, що був прив'язаний до щогли, носило шумним морем. Рівно сім довгих років він сидів у руках німфи Каліпсо. Коли він вирішив тікати, його невеличкий пліт потопив розлючений Посейдон, але парубок зумів вижити.

Після втрати свого судна Одісей дістався на острів феакійців Керкіра, де його відразу помітила сплячим Навсикая, чарівна дочка Алкіноя. Дівчина принесла Одісею вбрання, їжу і повезла його до міста. Героя потрясли краса та дива міста, покоїв царя та зелених садів. Одісей дуже хотів знову опинитися на батьківщині, тому після розповіді про свій вклад у Троянській війні та про безліч пригод, бід та негаразд, які траплялись на його шляху, попросив направити його додому. Феакійці збудували корабель, завантажили його багатими дарами, організували бенкет і відправили Оддісея на Ітаку. Роками, добра дружина Одісея Пенелопа очікувала на чоловіка вдома. По поверненню, Одісея ніхто не впізнав, і він побачив багато претендентів, які хотіли, щоб його жінка вдруге вийшла заміж. Пенелопа вигадала спосіб, як чоловіки можуть позмагатись за її руку та серце. Вона запропонувала влаштувати змагання у стрільбі з лука, що колись належав її чоловікові, але ні один претендент не зміг натягнути тугу тятину. Тут з'явився Одісей, узявши лук до рук, він перебив усіх чоловіків і повернувши свою славу розпочав правити на престолі Ітаці.[27]

Орфей

Дзвінкоголосий співак, син володаря всіх джерел та річок Еагра й талановитої музи Каліопи. По легендам, Орфей створював байки та пісні про кохання, волю й людський порядок. Коли співак починав свою пісню, звірі в лісах притихали, ті хто суперечив – переставав, володарі земель ставали більш прихильними, дикі розпочинали жити по правилам. Одного разу, дружина Орфея чарівна Еввідіка загинула від укусу морської змії. Орфей болісно переживав таку велику втрату. Тому прийняв рішення спуститися в темне царство загиблих душ і повернути свою кохану. Своїми піснями співак причарував вартового Кербера, а також й самого царя Аїда разом з Персефоною.

Аїд погодився оживити Еввідіку за однією умовою, якщо він піде по сліду за Гермесом в підземне царство і не гляне на кохану до тих пір, доки не відчинить воріт своєї домівки. Через свої сильні переживання, Орфей не утримався й обернувся глянути на кохану, і вона знову, на віки стала темною тінню. Після такої трагедії Орфей не став одружуватися з іншою дівчиною. По проходженню чотирьох років після смерті Еввідіки дикі вакханки, за дорученням бога Діоніса, який розізлився на Орфея за те, що той не поклонявся йому, вбили бідного парубка. Хвилі глибокого моря понесли його голову далеко за небокрай і ще довго було чути жалібний плач струн його кіфари . Море передало цей страшний тягар до Лесбосу. Зараз, острів прийнято вважати батьківщиною грецького мистецтва в пам'ять про Орфея.[17]

Тесей

Тесей був сином царя Афін Егея і бога Посейдона. Його мати Ефра, була єдиною дочкою царя Пітфея.

Вона сама ростила хлопця, а коли він виріс і зміцнів, подарувала сину Егеевого меча для в подорожі в Афіни. По дорозі Тесей здійснював різноманітні подвиги. Таким чином, він і дістався до мешкання легендарного розбійника Прокруста, звідки ніхто не повертався живим. Кожного

мандрівника, який потрапляв до його оселі, він вкладав на ложі, і якщо людина не містилась на ньому, – відрізав йому кінцівки, а якщо ліжко було завелике, то лихий тягнув бранця у всі боки. Тесеї придумав, як можна здолати Прокруста, і вбив його. У афінян було правило – відправляти великому Міносу данину – шість юнаків та вісім дівчат, які призначались для поживи Мінотавру, – а Тесеї, по своїй волі, відправився разом з ними на острів Крит.

Вже на місці, герой із підтримкою Аріадни, єдиної дочки Міноа і Пасіфаї, що закохалася в нього, поборов Мінотавра у лабіринті. Тесеї зробив пробої в днищах кораблів критян, щоб ті не змогли вирушити за ним, і на власному судні відправився у путь. З Тесеєм вирушила і його люба Аріадна. Дісталися вони до відомого острова Наксос. Саме там Тесею прийшов уві сні бог Діоніс і сказав відпливти з острова без Аріадни, бо дівчина присвячена за дружину йому, Діонісу. Прокинувшись, він відправився в дорогу, покинувши Аріадну (за другою версією, герой сам не бажав брати з собою Аріадну до Афін і залишив її).

Цар Діоніс відпровадив Аріадну на Лемнос, де вони зіграли весілля. Тим часом Тесеї, вбитий таким горем, прогавив замінити колір вітрил (судно вирушило з острова під темними вітрилами, які, за планом Егея, хлопець мав змінити на білі, в тому випадку, якщо він переможе Мінотавра і повернеться з Лабіринту), і Егей зрозумівши, що син не вижив, з відчаєм кинувся у глибоку воду, яка згодом стала називатися Егейським морем. Після загибелі батька, Тесеї став повноправним володарем Афін. Хлопець прославився своїми численними подвигами, але через не покірну поведінку розлютив богів, і вони відреклися від нього. Тому, без присутності Тесея на престолі, Діоскури зняли з нього повноваження царя і вирушив він у вигнання. Дістався хлопець на острів Скірос, де якийсь час назад, володів просторами його рідний батько. Але, місцевий цар Скіроса Лікомед не хотів віддавати Тесею престол і тому безжально згубив героя, скинувши його на скелі.[22]

1.2 Походження грецьких танців, танцювальний фольклор

Головною особливістю античної культури завжди була культура Стародавньої Греції . "Грецьке диво" – саме так називають всю культуру цього народу. В основу безлічі сторін європейської культури увійшло багато завоювань грецької культури. Сьогодні грецька культура є ідеалом гуманізму та широти погляду на весь світ. Це обумовлюється багатьма вагомими обставинами.

Гарне географічне положення мало плідний вплив на особливості культури Греції, що завжди сприяло розвитку зовнішніх політичних відносин. Колонізація була тією єдиною вагомою причиною, що зумовила такому розвитку культури Греції, та всю торгівлю, яка була пов'язана з нею. Вона надала можливість цьому народу побачити по новому світ, який відрізнявся від їхніх первісних вірувань, та шанс порівняти світи різних народів.

Слід звернути особливу увагу на те, що найбільшого мистецького розвитку у ранній історичний період досягла саме Греція. У звичайному житті древніх греків танцювальні традиції стояли на першому місці. Вони обдаровували людину не лише у розумовому розвитку, але й у фізичному покращенні всіх членів суспільства. Різноманітні види танців, які завжди були присутні на всіх сімейних, особистих і загальних святах, мали тісний зв'язок із музикою та співами.

Всі їх танці мали поділ на: священні (виконували у храмах перед богами), суспільні (декілька видів войовничих танців), сільські , міські та сценічні танці (виконували у всіх жанрах). [6]

За переказами, священні танці були перенесені з Єгипту самим героєм Орфеєм. Танці, як і свята, на яких вони виконувалися нерідко присвячували богам: наприклад, Діонісу (богу родючості), Афіні (богині мудрості), Афродиті (богині краси). Вони зображали важливі тижні робочого календарного року.

У військових танцях, відображається боротьба, поєдинки та військові перебудови. Це були непрості хореографічні композиції. Танцівники завжди мали при собі щити, факели, мечі, луки, стріли, списи, дротики тощо. Наймолодші воїни, разом із різними гімнастичними вправами, обов'язково вивчали і танці. Особливу популярність вони мали у стародавній Спарті. Налічується декілька випадків, коли культура танцю виконувала важливі і потрібні функції. Здібності молодого воїна до вступу у ряди оборонців батьківщини ретельно перевірялась, його тестували у виконанні військових танців. Існує відомий пеан, який протанцював і проспівав великий поет і драматург Софокл на честь перемоги грецьких воїнів у Марафонській битві над персами. Картину цих танців можна побачити в комедіях Арістофана та трагедіях Есхіла, Еврипіда. Хоровод, описується в "Іліаді" поетом Гомером, а центральний дует танцюючих юнаків – в "Одіссеї". Окремо слово, необхідно приділити трактату Лукіана "Діалог про танець".

Ніякі театральні видовища, не обходились без сценічних танців стародавніх греків. У танці учасники ніколи не порушували такт, тому що мали спеціальні дерев'яні сандалі, також відбивали ритм руками спеціальними кастаньєтами — мушлями. А загальнодержавні, міські та сімейні свята завжди супроводжувались суспільно-побутовими танцями.

1.3 Грецький народно-сценічний танець

Народний танець — це фольклорний танець, який фігурує у певній територіальній місцевості і має традиційні ритми, рухи і костюми. Він виконується по перше для себе, а по друге — для глядача, і передає всі його емоції, почуття та настої. Народний танець — це серце народів, їх краса і могутність. Всі види танців, такі як душевні хороводи, образно-тематичні, енергійні побутові танці, сюжетні танці передають обряди, традиції, побут та буття народу.[2]

Танець є джерелом натхнення та творчості, це особливий обряд, який надихає та збагачує культурне багатство будь-якого народу. Грецькі народні танці завжди міцно переплетені з їх звичаями. Традиційні танці греків дуже барвисті та різноманітні. Пляски ділились на декілька видів залежно від призначення (душевні, військові та релігійні), від статі людини (чоловічі, жіночі, групові), від регіону знаходження (народні, острівні). Поміж іншим, танці поділялись на швидкі, які складались з бігу та підстрибувань, й на повільніші, хороводами зі спокійними ніжними рухами.

У наші дні збільшується значення фольклору в хореографічному мистецтві, як основа виразних засобів, та як характерного джерела «живої води», що наповнює фантазію митця. Вивчення багатства танцювальної культури народів є дієвим шляхом ідейно-естетичного виховання нових поколінь. Збереження спадщини танцювального фольклору, вправне її включення у теперішню хореографічну культуру завжди буде найактуальнішим завданням для всіх митців хореографічного мистецтва.

Основою соціально-економічної та політичної стабільності є шанування та пропагування народної культури. В сучасному світі глобалізації приходить нова небезпека - втрачання багатьох національних культур через згасання етнічної самобутності, індивідуальної культури, частки наповненості духовного життя, яке набувалось роками, і не розчинилось між іншими.

До Другої світової війни розвиток народного танцю був дуже стрімкий, але сьогодні можна побачити його занепад, особливо у містах. Сучасний спосіб життя людей докорінно змінився, він не відповідає тим древнім умовам, через які ці танці з'являлись і розвивались. Але це не може означати, що люди перестали цікавитись невідомістю і тікають від неї. Це пояснюється тим, що форма вираження почуттів стала інакшою, люди вирішують виникаючі ситуації у більш стандартний спосіб і часто передають його третім особам, в процесі чого древній мотив розваг, яких стосуються і народні танці раптово поступово зникає. Але грецька нація пережила

багаторічне рабство і війни, які є набагато важчими умовами ніж сьогодні і це показує їх як стійкий та могутній народ.

Ідея культурної глобалізації вже протестує а об'єднання народних традицій також проявляються, тому народні танці, як ніколи, мають зіграти в цьому свою роль. Греки сучасного світу не забувають свої національні витоки, вони розвивають народні традиції, і звісно танцювальні також.[7]

Слід зауважити, що грецьке мистецтво вивчають в різних європейських і американських установах. А також виконують наживо оркестрами з участю бузуки (музичний інструмент). У багатьох районах країни, а також у великих містах створюють і діють чималі культурні центри та колективи, які виконують народні традиційні танці. Не можна уявити, наскільки діяльність вчителів фольклорних танців безцінна. Їм випала велика честь утримувати яскравий факел традицій, який направить доріжку в майбутнє і покаже індивідуальність грецького народу, як прекрасної нації.

1.4 Грецькі обрядові танці

Світу відомі наступні види танців:

- Сіртакі

Найпопулярніший грецький танець, це відомий всім сіртакі. Дата створення була ще в 1964 році. Композитор Мікос Теодоракіс написав для нього музику. В грецькому танці сіртакі присутня суміш із сіртосу й хасапіко. У якому переважає різний темп: повільний і швидкий, різкий і плавний. Також різноманітні й рухи, наприклад ковзання ніг не відривно від підлоги та стрибки, великі й малі. В усьому світі сіртакі виконують, як різновид туристичного бренду. Відомий актор Ентоні Куїнн надав танцю назву, коли виконував ведучу роль у фільмі «Грек Зорбас». Є думка, що це зменшувальна форма від сіртоса – грецького народного танцю. Сіртакі

виконують групою. Танцівники стають в лінію або в коло. Прямі руки виконуючі кладуть на сусідні плечі танцівників праворуч і ліворуч. Темп на початку повільний і з часом поступово наростає. Під час виконання розмір переходить з 4/4 на 2/4. В деяких варіаціях сїртакі можуть містити стрибки. Також, цей танець можна називати «Зорбас». З одного боку, рухи танцю достатньо прості, але в той час, коли темп починає ускорюватись, кроки даються важче і, для того щоб встигнути виконати їх, необхідна практика і проворність. Сїртакі вивчають у багатьох хореографічних коледжах світу.

[30]

- Хасапіко

Хасапіко нарочений грецьким танцем, але він дуже схожий на румунський. Його ритми вважають основними з древніх ритмів. Хасапіко перекладається, як «танець мясника». Його витоки беруть свій початок ще в епоху Візантії в Константинополі. У тих місцях, де мешкали мясники, він і з'явився. Цей танець завжди супроводжується співом. На початку він танцювався зі зброєю: перший ряд виконавців були з палицями, ножами і батогами, а другий ряд з мечами. Хасапіко танцюють тільки чоловіки, і солісти в ньому відсутні. Спочатку в цьому танці чоловіки танцювали з капелюхами, у яких був піднятий козирок. Є декілька видів Хасапіко: варіарго, політико і хасапосервіко. Прийнято вважати, що це танець героїв-воїнів. Його виконували відібраними групами на військових церемоніальних заходах. Стримані рухи повторювали ходу воїнів, які наближались до ворога для швидкого нападу. Хасапіко був також як різновид навчальної хореографії

[21]

- Зейбекікос

Свій початок цей грецький танець розпочав у Стародавній Фракії. Зембекіди – воїни, від яких і пішла назва цього танцю. Нащадки повернулись до Греції після катастрофи і принесли з собою цю традицію предків.

Зейбекікос виконувався тільки чоловіками. Це єдиний сольний грецький танець, про який відомо в усьому світі. Система танцю побудована на імпровізації. У кожного танцівника є можливість продемонструвати свої здібності. Зейбекікос в древні часи виконувався разом із демонстрацією зброї.[30]

- Сіртос

Існує один із найдавніших ритмів – сіртос, на якому побудовані всі грецькі танці. Він виконується декількома парами, здебільшого на різних урочистостях.

- Карагуна

Є в Греції також виключно жіночі танці. Таким являється карагуна. Його виконують тільки прекрасні дівчата. Але в деяких грецьких областях вони виконуються всіма бажаними. «Карагуна» – «чорне пальто». Так називали всіх фермерів, які працювали на Фесалійських рівнинах. Але, сьогодні не відомо, чому танець отримав саме таку назву, тому що в чорних пальто фермери ніколи не одягали. На початку – швидкий проворний темп, а в середині танцю починається поступове зменшення до сіртосу.[21]

- Клефтікос – танець партизан

Цей танець був винайдений на основі військової підготовки. Слово «клефтів» перекладається як «партизани», саме про них йдеться в його назві. Свій початок цей танець розпочинає ще в епоху, коли тривала ворожнеча греків з Оттоманською імперією.

- Каламатіанос – один з найпопулярніших в Греції

Каламатіанос вважається різновидом сіртосу. Цей танець завжди супроводжувався піснями. Багато з них співали про місто Каламата, від чого і виникла назва танцю.

- Тсамікос

В цьому танці налічується декілька варіацій. В кожному куточку Греції він має свої особливості. Характери, звички і традиції жителів різної грецької місцевості, як ніколи, точно відображають особливі рухи танцю, його манера, вид, та духовна складова .

1.5 Хореографічна освіта греків

У Греції принцип організації хореографічної освіти інший, ніж в Україні. Його сенс відбитий в урядових законах. Ці закони були прийняті парламентом з метою визначити порядок в процесі професійної хореографічної освіти, як для державних, так і для приватних навчальних закладів країни.

Першим Державним навчальним закладом, метою якого була підготовка професійних кадрів в області танцювального мистецтва, стала приватна школа танцю Кули Праціка(1934 року р.). Активна діяльність в області пропаганди театрального танцю в поєднанні з невизначеністю позиції грецької громадськості щодо професіоналізації виконавського мистецтва танцю, викликали необхідність визначення статусу школи під керівництвом Кули Праціка, як «Професійної школи орхестрікі ». У 1973 році школа Кули Праціка переходить у володіння Міністерства культури і науки і отримує назву «Державна школа Танцювального Мистецтва».

Список досліджуваних практичних дисциплін починається з «кінісіології» (сценічного руху). Далі йде «ритміка», потім – «танець», без будь-якої конкретизації. Урок музики також передбачається серед практичних дисциплін. Це не випадково, так як роль танцювального ансамблю в античній драмі передбачала наявність «синтетичного»

виконавця. На заняттях «музикою» студенти вчаться правильно співати і рухатися одночасно.

У складі викладачів імена видатних діячів музичної культури Греції довоєнного періоду, такі як: С. Георгіадіс (музикознавець, викладач Мюнхенського університету), М. Дуніа (музичний критик, викладач Берлінського університету), М. Паллантом (композитор, академік, директор Афіїнської консерваторії), Т. Музенідіс (режисер Національного театру) і ін. «Державна школа танцювального мистецтва» з 1976 по 2009 рік випустила 386 професіоналів в області хореографії, забезпечивши їх відповідними дипломами. За останні 15 років тільки три випускника цієї школи змогли зайняти місце танцівників в балетній трупі Національного оперного театру. Данна трупа - єдиний творчий організм в країні, здатний виконувати балетні твори з репертуару класичної спадщини. Приплив нових кадрів є нагальною потребою, але державна школа не вирощує кадри для оперно-балетного театру. Аж до 1995 року професійну хореографічну освіту можна було отримати тільки в приватних навчальних закладах. У післявоєнний період сприятливе економічне становище в країні сприяло задоволенню підвищеного інтересу громадян до занять хореографією.

Одним із найяскравіших представників танцювального мистецтва Греції є народний грецький ансамбль національного танцю «Елефтерія». Ансамбль був створений в 1981 році при грецькому товаристві. Його першим художнім керівником був Отарі Туршиєв, і називався він тоді «Понтіакос». Колектив виконував танці понтійських греків під акомпанемент понтійської ліри (триструнної скрипки), якою віртуозно володів концертмейстер ансамблю Іван Шаманіді. У 2003 році колектив очолив Агіс Турсідіс талановитий хореограф, син засновника ансамблю. В репертуарі колективу крім понтійських грецьких танців, з'явилися танці народів, що проживають на островах Греції, а також народів Північного Кавказу і Закавказзя.

Творчий шлях ансамблю був стрімкий. Участь в міських, крайових і міжнародних фестивалях нерідко закінчувалась загальним визнанням не

тільки публіки, а й суворого журі. Крім конкурсів і фестивалів ансамбль веде активну концертну діяльність, його репертуар постійно поповнюється новими хореографічними постановками. З 2008 року ансамбль має дитячий колектив «Астері». В даний час ансамблем керує Леонід Танасов, талановитий танцюрист, вихованець колективу. «Елефтерія» означає «свобода», цю назву ансамбль носить з 1991 року. Колектив знаходиться в прекрасній творчій формі, постійно оновлюється його репертуар, зростає виконавський рівень і кількість нагород, розширюється географія гастролей.

В Україні в 2002 році при Донецькому товаристві греків був створений ансамбль грецької пісні та танцю «Панаїр». Цей колектив має свій особливий і неповторний стиль, свої традиції, є пропагандистом культури грецького народу.

За великий професіоналізм і виконавську майстерність ансамбль пісні і танцю «Панаїр» був нагороджений званням «Зразковий художній колектив», а через декілька років – «Народний художній колектив». В концертній діяльності ансамблю присутні не лише грецькі постановки, а ще й українські танці, а також і сучасний грецький естрадний репертуар. Колектив приймає участь у багатьох фестивальних заходах, виступає на різних концертних майданчиках та влаштовує понад 30 вистав на рік.

Висновки до розділу I

Необхідно зазначити, що світова філософія та релігія пішли саме від міфів. В них набиралась натхнення митці різних сфер і багато впливових діячів. Але сьогодні, людство звикло недооцінювати міфологію, порівнюючи її з дитячими казками. Міфи наповнені столітнім досвідом набагато більше, а ніж література, тому вони здатні краще навчати людей своїми щедрими символами та значеннями.

Головна задача міфології в показі зразків моделі поведінки для будь-якої дії, яку відтворюють люди. Міфи відрізняються один від одного в більшості народів, але завжди залишається паралель у змісті та образах персонажів.

Ця тема, беззаперечно, актуальна для всього людства. Вона викликає в слухача великий інтерес до міфології, як науки, і наполягає на вивченні міфів, ще з самих витоків.

Танці являються древнім методом вираження думок людини. Це унікальний вид мистецтва, де художні образи створені засобами пластики рухів, ритміки, чіткості змін положень тіла. Музичний емоційно-образний зміст також втілюється в танцювальній постановці. Мистецтво танцю найдавніше, свій початок бере з древності як і все людство.

Греція визнана своїми Сіртакі, Каламатіаносом, Зейбекіко у всіх куточках світу. Ці танці виконують у багатьох країнах, а самі греки танцюють висловлюючи свої почуття та любов до національного мистецтва, яку привили їм з дитинства.

Нашадки древніх греків, які живуть в сучасних містах, впевнені, що саме боги подарували нам танець. За древніми переказами, божества навчали їм особливих людей, а ті, вибирали собі наступників серед смертних.

Тому можна підсумувати, що міфологія та хореографія завжди були і залишаються вагомими культурними надбаннями грецького народу. Через роки та століття цей народ не загубить спадщину предків, а навпаки, удосконалить її.

РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНЬО-АНАЛІТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПОСТАНОВКИ «ГІМЕНЕЙ»

2.1 Обґрунтування вибору теми. Лібрето.

Мистецтво Греції дуже насичене та різнобарвне, а історію розвитку його культури можна вивчати роками. Хореографічна сфера греків насичена традиціями, обрядами та міфологічними напрямками. Стародавні греки завжди возвеличували танець. Вони надають особливого значення як інтелектуальному розвитку, так і фізичній формі кожної людини. Чимало танців завжди були акомпануванні співом і музикою, а звучали вони на загальних святах та різних урочистостях.

Неможливо оцінити безмежний внесок древніх греків, які надали нам доступ до пізнання міфології. А разом з нею, і важливість зберігання зв'язку з природою, божественним, та людським через танець. Слід звернути особливу увагу на щедрість спадщини грецького народу і донести її красу сучасному глядачу. Все це, є підставою для аналізу даної теми та вивченню її особливостей і передачі знань майбутнім поколінням.

Теоретичною основою твору є легенда про Гіменей (бог весілля).

В стародавній Греції весілля було дуже довгим, насиченим, супроводжувалось різною музикою та священними обрядами, до яких відносились ходи по місту та інші. Першою завжди їхала колісниця з Авлетами – музикантами, які грали на дерев'яному духовому інструменті - авлосі. Всі гості весільної церемонії завжди залишались переконані в тому, що хід очолюють не прості музики, а добрий бог Гіменей, який через прекрасні мелодії вітає наречених. Грецький народ любить традиції своїх предків, тому весільні клопоти та веселощі їм тільки на задоволення. Весілля

завжди залишались дуже очікуваними церемоніями. Весільні обряди Греції зародились ще в античні часи, і багато хто з сучасних нащадків чітко їх дотримується і сьогодні.

Божеством весілля в античній Греції був Гіменей, саме від його імені пішли назви весільних пісень – гіменеї. Окрім Гіменея греки вірували і в інших могутніх богів, які мали значення у сімейних справах: Афродіті - для підтримання любові, Артеміді – для продовження роду, Афіні - для того, щоб люди мудро вирішували свої проблеми, Гері – яка вберігала від бід, і Зевсу, який міг у майбутньому опікати молодят.[6]

У Греції існують суворі закони щодо одруження. Громадянин поліса міг вступити в шлюб тільки на громадянці свого міста. Чоловіки мали змогу заводити позашлюбні відносини, однак тільки діти народжені у шлюбі переймали спадок. Для всіх громадян полісів одруження було обов'язковим. Якщо ж людина не заходила собі супутника життя, у неї пропадали всі державні права. Тому що, в античній Греції було необхідно відтворювати потомство. Дівчата виходили заміж у підлітковий період, а чоловіки наважувались на це, не раніше 27-35 років. Приблизно, у 12-15 років була середня різниця між подружжям. Перед весіллям завжди відбувались заручини, які проходили без участі нареченої: батько дівчини і наречений, влаштовували переговори і заключали шлюбний контракт. У ньому в деталях перелічували спадок нареченої, який складався із права на володіння земельними ділянками, рабами, золотом і коштів. Ще існував обов'язковий пункт про розлучення або смерть чоловіка – в такому разі все придане поверталось сім'ї нареченої.[7]

Спарта також мала свої особливі звичаї. Якщо одружені не мали змоги народити дітей з вини жінки, то чоловік мав право розлучитися і привести до дому нову дружину. Якщо ж дітей не було з його вини, то дружина могла завагітніти від іншого чоловіка за згодою обох сторін. У тому разі, якщо у пари народилось декілька нащадків, то для чоловіка було великою гордістю та честю передати свою жінку іншому товаришу.

Грецький народ славиться різноманіттям веселих весільних традицій. Наприклад, в той час, коли молодята збираються на весілля, на їх честь виконуються традиційні пісні. А перед основною церемонією, наречений дарує своїй обраниці весільний букет із квітів та колосків. Як розповідає нам історія, основна функція весільних свідків була у вигнанні темних духів. Ці друзі та подружки, які стали свідками, мали одягати спеціальний амулет, який захистить нову пару від бід вже у спільному житті. Такий почесний гість, як хрещений батько нареченого – коронує пару і тричі веде її навколо вівтаря. А щоб їх любов завжди була солодка, наречена кладе в спеціальну кишеню шматочок цукру, і носить його на протязі всього весілля.

І звісно, ніяке весілля не обійдеться без танців . Є традиція, в якій гості, танцюючи з нареченими, прикріплюють до них купюри, і таким чином бажають благополуччя парі. Особливі традиції стосуються також і підготовки весільного ліжка: в першу чергу, спочатку по ньому мали пострибати маленькі діти, для принесення достатку у новій родині. Саме весілля влаштовували зимою в ніч, коли світить повний місяць. Древні греки вважали цей період найкращим часом для формування родини і зачаття. В урочистий день наречена повинна була перебратися в батьківське мешкання і лише тоді, починати збори на церемонію. Цікавий факт, вбрання для обраниці вибирав і купував її наречений, вона могла і не побачити його, а тільки перед самим весіллям.

Свято супроводжувалось різними обрядами, які були напропорчені оберігати і захищати нову родину від різних бід. Таким обов'язковим обрядом, було омивання молодої в лазні. Через це, дівчина проходила обряд очищення від нечисті і вільна переходила в сімейне життя. На церемонію молоді йшли разом з гостями, які тримали палаючі факели. Відразу за ними прямували музики з флейтами. Після основного обряду укладення шлюбу всі бажаючі відправлялись на бенкет, який організував батько нареченої за свої особисті кошти. В процесі святкування, гості наспівували вихвалання богам, жартівливо розігрували молодят і безперервно танцювали. По

закінченню святкування гості не покидали наречених, а разом з ними йшли в їх новоспечену оселю. Весільну ходу очолювала мати молодої з палаючим факелом у руках, який вона запалила від вогнища батьківського будинку. Цей вогонь передавався у вогнище нової оселі молодих. Весільний кортеж супроводжувався співом, музикою і гомоном. Таким способом, народ відганяв темних духів, які могли прокрастися у сімейне щастя новоспеченої пари. Сьогодні, греки мають традицію прив'язувати бляшані банки на бампер автомобілю, створюючи шум, який прогонить нечисту силу. Тим самим, греки підтримують зв'язок зі старовинними традиціями відтворюючи їх сучасними способами. [6]

Легенда про Гіменей

Гіменей — покровитель подружжя та шлюбу, син Діоніса й Афродіти (існують версії, в яких він син Аполлона й однієї з муз: Терпсіхори, Калліопи, або Уранії). Історії про його зв'язки з різними міфічними персонажами неоднозначні. В одному із міфів розповідається, що Гіменей — красень-парубок, талановитий музикант, який раптово загинув на весіллі Діоніса (в іншому варіанті — несподівано втратив свій пісенний голос). В честь нього була названа урочиста весільна пісня, яка виконується для молодят (за другою версією, його ім'я походить від назви цих пісень). Згідно з відомими переказами саме Асклепій воскресив Гіменей. Почалось все з того, що Гіменей в принципі не мав людської подобі. Він міг втілюватися лише в урочистих піснях, що грали на весіллях, бажаючи цим щасливого життя молодим. Це було особливе прохання, адресоване вищим силам і богам, без якого свято не могло відбутися. Дану пісню прозвали «Гіменеєм». Але, через роки та століття весільна традиція почала покриватись впізнаними людськими рисами.

Без пісні немає і весілля, саме це і означає, що пісня – це божество, яке обдаровує молодих. Стародавні греки вірили саме в такий образ, а тому в байках починав фігурувати білявий юнак з крилами, відповідаючий не тільки за щастя закоханих, але і всіх, хто наважився з'єднати свої шляхи разом. У його руці завжди зображується факел, який своїм сяйвом показує шляг всім, хто вірить у справжнє кохання. Божественним благословенням вважався навіть його політ, який вказував на вдалий шлюб. Вічне питання, чи люди все життя живуть тільки у мирі та злагоді? Відповідь, також знаходиться в грецькій міфології. Гіменей був правою рукою прекрасної Афродіти, яка не визнавала брехні та не щирості, і тому наділяла щастям і вдачею лише щиро кохаючих людей. Але, сердечні почуття – справа дуже тонка, і тому греки вірять, що справжнє кохання рятує людей і створює щасливі союзи. Його провідником став сам Гіменей.

Легенда розповідає про Гіменея, який народився не божеством, а звичайною людиною. Одного дня він закохався в красуню зі знатної родини. Так вийшло, що бідний хлопець не міг зацікавити таку дівчину, тим паче кликати її заміж, саме тому він винайшов спосіб як завжди бути поруч з коханою. Гіменей вирішив переодягнутися в просту працюючу жіночку, яка супроводжувала дівчат на святкування в честь Деметрі. Під хитрим прикриттям хлопець зміг проводити час з дівчатами та втиратись в їх довіру. Але цього дня урочистості були перервані несподіваним піратським набігом. Злодії викрали чимало афінських красунь, які шукали на святі собі майбутніх чоловіків. Розбійники взяли в полон всіх дівчат, які їм попалися під руки, не здогадуючись, що серед них є і юнак. По прибуттю в своє лігво, пірати святкували щедрю здобич, випивши достатньо вина і позасинали. Дочекавшись правильного моменту, кмітливий Гіменей забарикадував прохід для розбійників, звільнив дівчат та вивів їх на свободу. Коли красуні несподівано повернулися додому – народ почув і побачив, що спас їх смілий парубок Гіменей. Несподівано, всі навколо стали радісно вигукувати: «О Гімен, о Гіменей!». На справедливе прохання героя, батьки красуні дали

свою згоду на шлюб, а сама дівчина була в захваті від відваги і героїзму звичайного хлопця. Їх шлюб став вдалим доказом палкого кохання, і навіть могутній Зевс, поважаючи такий союз, вирішив наділити пару божественним даром. Саме така легенда, змусила людей любити та поважати бога Гіменея, і співати в його честь великі гімни та пісні. [22]

«Танцем Гіменея» називали головний обрядовий весільний танок. Він виконувався переважно юними дівчатами, які були одягнені в тонкі туніки і мали вінки із квітів. Складався він з повільного, ніжного хороводу який окутував молодят і жертovníка Гіменею, а у другій частині присутні, розділившись на пари, танцювали енергійні ті радісні танці. Гіменея зображають на картинах у вигляді білявого парубка із запаленим смолоскипом та безліччю квітів; за переказами предків, слабке полум'я під час весільного обряду приймалось як погана прикмета для новоспеченого подружжя. Відомий вислів «пута Гіменея» означає — «подружні зв'язки», «зв'язані Гіменеєм».

Особливості та насиченість грецьких міфів та легенд, надихає на створення не менш прекрасних композицій на їх основі. Оскільки, в сучасній хореографічній практиці не було зроблено хореографічного аналогу стародавнього грецького міфу, було прийняте рішення зупинитись саме на цій темі. Данна легенда має безліч варіацій, тому остаточним рішенням стала саме ця версія. В постановці було відображено основу давньогрецького міфу про бога Гіменея, та зв'язано із сучасним грецьким народним танцем. Хореографічна основа передає настрій казкового міфу та чіткість академічної лексики сьогодення.

Лібрето

Ранок на околиці Грецького поселення. Кілька молодих та красивих подруг вирішили провести своє дозвілля на свіжому повітрі неподалік від своїх домівок. В цей час поряд прогулювався молодий красень, який довгий

час не мав змоги знайти собі наречену. Почувши дзвінкий дівчачий сміх, він не зміг пройти повз. Хлопець був вражений красою однієї з дівчат і почав рішуче намагатися привернути її увагу. Але кожного разу хлопець отримував відмову і розумів, що йому необхідно подружитись з дівчатами, перед тим як зізнаватись одній з них в почуттях. Тому закоханий придумав план як втертися в довіру до дівчат. Але що саме поставить всі старання юнака під загрозу? Чи вдасться йому спіймати свою мрію?

В основу танцю покладені стилізовані елементи грецького танцювального фольклору з академічним спрямуванням.

2.2 Ідейно-тематичний аналіз.

Тема: Мотивація досягнення успіху в поставленій задачі. Під час такої мотивації дії людини спрямовані на те, щоб досягти конструктивних, позитивних результатів. Для людини властиве очікування успіху, вона впевнена в ньому не зважаючи на суттєві перешкоди.

Ідея: Показати процес досягнення своїх цілей шляхом кмітливості та приборкання всіх існуючих перешкод. Мотивуюча сила кохання. Добро завжди перемагає зло.

Надзавдання хореографічного твору: Цією композицією ми доносимо до глядача те, що під час роботи над будь-якими досягненнями необхідно мати розсудливість. Тому що, навіть успіхи в сердечних справах кріпляться на людській моральності, вони залежать від моральних норм і повинні пристосовуватися до них, щоб не бути покараними загальним несхваленням.

Хореографічна постановка «Танець Гіменей» була створена як інтерпретація міфу грецького народу із використанням стилізованої лексики сучасного академічного спрямування.

Драматургічна побудова

Експозиція

Дівчата пританцьовуючи прогулюються неподалік своїх домівок у пошуках зручного місця для відпочинку. Вони знаходять поряд лавку, та всі сідають обговорювати цікаві новини.

Зав'язка

Далі з'являється парубок. Прогулюючись він насолоджується гарним днем та зустрічає дівчат. Він красується та привертає до себе увагу. Але навіть його наполегливість не розтопила лід в дівочих серцях. Тому він придумав цікавий план та побіг втілювати його у життя.

Розвиток дії

1) І от знову виходить наш парубок, але вже наготові та з планом. Він перевдягнувся в дівчину, та взяв із собою кошик з найкрасивішими шовками. Він продемонстрував свої подарунки.

2) Дівчата погодились. Переодягнений хлопець роздав кожній по тканині. Вони із захопленням розглядали вже свої власні прекрасні шовки.

3) Дівчата прийняли цю дівчину у свій близький круг, навіть не здогадуючись, що це переодягнений красень парубок. Вони кружляли навколо нього, і навіть не помітили як повіки стали закриватись. Всі заснули один біля одного.

Кульмінація

Коли наші герої засинають, настає час для появи розбійника. Він вийшов на своє нічне полювання. Помітивши одну загублену шаль, розуміє скільки грошей може виручити за неї. І коли бачить всі інші тканини у сплячих дівчат, то вирішує не покидати місце з порожніми руками. Він рішуче збирається їх поцупити.

Розв'язка

І несподівано для всіх, наш парубок встає, знімає свій дівочий наряд та виступає на захист дівчат та їх тканин. Він проганяє хитрого розбійника і отримує перемогу в цій битві.

Фінал

1) Парубок героїчно захистив дівчат та їх придбання. Дівчата не могли повірити як вчасно хлопець з'явився поряд та зміг їх захистити. Вони не тримали зла за перевдягання в іншу людину, бо були дуже вдячні за спасіння своїх дорогоцінних тканин. Він віддав загублену хустку милій дівчині. На поклик дівчат з'являються її мати та сестра. Вони розгляділи героя в простому хлопцеві, та вирішили дозволити йому взяти свою кровинку у дружини. Мати перев'язала руки закоханих весільною хусткою.

2) Дуєт закоханих. Щаслива пара повністю занурюється у кохання та не може відвести погляд один від одного.

3) Дівчата та родина радіють за новоспечену пару закоханих та підтримують їх.

4) Всі кружляють по колу та згодом йдуть готуватися до весілля.

Жанр: гротесковий

Вид: народно-сценічний танець, класичний танець

Форма: хореографічна композиція з театралізованим дійством на певні міфологічні сюжети

2.3 Шляхи та методи реалізації творчого задуму.

Сценарно-композиційний план

Дія відбувається на околицях Грецького поселення.

Експозиція

На задньому фоновому завісі прожектором висвічується картинка Грецького поселення. В верхньому лівому куті сцени стоїть лавка. Перша музична тема. З другої куліси виходять дівчата. Представлення образів.

Зав'язка

Змінюється музична тема. Освітлення стає більше тепле та яскраве. Далі з третьої куліси з'являється парубок. Представлення персонажа. Дівчата сидять на лавці та спостерігають.

Розвиток дії

Музична тема та сама, друга частина (більш жвава). Світло не змінюється.

Парубок виходить перевдягнений у дівочий наряд та запрошує красунь до танцю. Дівчата погоджуються. Загальний танок. Всі засинають на лавці.

Кульмінація

Коли наші герої засинають, настає час для появи розбійника.

Світло стає більше темне, з червоним кольором. Третя музична тема. З другої куліси виходить розбійник. Представлення персонажа. Момент крадіжки майна дівчат.

Розв'язка

Світло стає більше яскраве. Музична тема та сама, друга частина (більш напружена). Парубок встає, знімає свій дівочий наряд та виступає на

захист дівчат та їх тканин. Він проганяє розбійника і отримує перемогу в цій битві. Дівчата знаходяться біля лавки та вболівають за перемогу парубка.

Фінал

Світло стає теплим та яскравим. Четверта музична тема.

1) Парубок повертає вкрадене дівчатам. Красуні радіють.

2) Дуєт закоханих. Щаслива пара повністю занурюється у кохання та не може відвести погляд один від одного. Дівчата та родина радіють за новоспечену пару закоханих та підтримують їх. Загальна частина.

4) Всі кружляють по колу та згодом йдуть готуватися до весілля.

В постановці використовується народно-сценічний танець з елементами класичного танцю поєднаних з характерними рухами грецького танцю.

1) Вихід дівчат

Складається з 8 тактів (2 комбінації)

Манера виконання – плавна, ніжна, характерний жіночий посил.

Темп – плавний.

2) Вихід парубка

Складається з 32 тактів (4 комбінації)

Манера виконання – впевнена, чітка, дуже енергійна.

Темп – енергійний.

3) Вихід перевдягненого парубка

Складається з 16 тактів (3 комбінації)

Манера виконання – впевнена, більш жіноча, м'якша.

Темп – швидкий.

4) Вихід розбійника

Складається з 24 тактів(4 комбінації)

Манера виконання – різка, впевнена, є різниця в темпі виконання.

Темп – помірний.

5) Розбірки між парубком та розбійником складається з 16 тактів (2 комбінації)

Манера виконання – парубок – впевнена, сильна, наполеглива, різка; розбійник – стримана, боягузлива, плутана

Темп – чіткий, повільний.

6) Дует парубка з дівчиною складається з 24 тактів (4 комбінації)

Манера виконання – плавна, романтична, покірлива.

Темп - помірний.

7) Частина дівчат та родини складається з 24 тактів (4 комбінації)

Манера виконання – весела, стримана, горда.

Темп – помірний.

В даній композиції присутні такі персонажі:

1. Молоді красуні. Зображується декілька красивих дівчат, які вийшли насолодитись свіжим повітрям та новими плітками. Дівчата символізують обов'язкову долю ніжності та чуттєвості у творі. В своєму образі вони несуть невинність та грайливість. Кожна з них варта уваги, тому зображуються по різному. Але їх об'єднує одне – цікавість та любов до гарних шовків. Показана одна із дівчат як основна ціль головного героя, але в той же час, і як протидію йому. Головна помилка дівчат – це довірливість та наївність. Об'єктом довіри показується парубок переодягнений в дівчину.

2. Красень парубок. Коли змінюється перша музична тема з'являється наш головний герой. Це гарний, сміливий та проворний юнак, який довгий час шукав своє кохання. Він зображується як кмітливий та рішучий персонаж, який не зупиняється перед своїми цілями. Юнак несе в собі образ справжнього чоловіка, який добивається свого правильним та розумним чином. Він символізує добро та хоробрість. В композиції виступає як головний елемент, без якого не може бути створений твір.

3. Розбійник. Представляється головний негативний персонаж. Це звичайний лісовий розбійник, який полює за своєю здобиччю в і день і в ночі. Його головна ціль – це отримати гроші в будь-якому вигляді. Він сильний та хитрий, впевнений в своїх діях. Але згодом виявляється боягузом, тому програє та тікає ні з чим. Він як основна протидія головному герою.

4. Мати та сестра однієї з дівчат. У фіналі допомагають у прийнятті важливого рішення та підтримують закоханих. Відображують головну думку суспільства.

2.4 Музичне оформлення постановки

Чуттєва унікальність старовинної грецької мелодії у виконанні сучасних виконавців була головним натхненником у виборі постановочної теми.

Грецька мелодія досягла найбільшого розвитку в античній епосі. В музичному мистецтві греків переважали вокальні жанри і різноманітність форм. У більшості пісень, вокальну партію завжди акомпанував музичний супровід і навпаки. Хоровий склад був одноголосним, всі співали в унісон. В професійних колективах, в більшій мірі, приймали участь чоловіки. Нотація була буквена (літерна). Основних ладів було 3: дорійський, фрігійський, лідійський. Нотні знаки переймали з грецького і фінікійського алфавітів. Найулюбленішими та відомими інструментами греків є струнні щипкові: кіфара, форминга та ліра. З духових часто використовують авлос (типу гобоя) і сиринкс (флейта Пана) – простий і подвійний.[18]

Музична основа композиції складається з чотирьох основних частин:

Частина перша – тема дівчат. Васіліс Сманіс – «Повільна балада» (0.00-0.42). Супроводжується одним із самих основних і древніх ритмів. Звучать мелодії бузукі (музичний інструмент групи струнно-щипкових та

родини лютні), які доповнюються співом скрипок. Тема повільна, ніжна, яка повністю доповнює жіночі образи.

Частина друга – тема молодого парубка. Васіліс Сманіс – «Хасапіко» (0.43-2.02). Мелодія помітно стає швидша, проворніша, доповнюється ритмами барабану. Тема допомагає розкрити сутність образу.

Частина третя – тема розбійника. Манос Лоїзос – «Зейбекікос» (2.03-3.06). В цій частині грає зовсім інакша тема, важча, суворіша, яка підкреслює небезпечність свого героя. Звучать мелодії бузукі в доповненні з мандоліною та кіфарою.

Частина четверта – танець «Гіменей». Ріко Бернасконі - «Зорбас» (3.07-4.35). Фінальна тема найвеселіша, не швидка, з повільними частинами. Основну мелодію тримає бузука в доповненні з акордеоном. Підтримують звуки мандоліни. Ця тема як основна, показує почуття персонажів, передаючи глядачу позитивні емоції фіналу композиції.

2.5 Костюми виконавців

З античних часів і до сьогодні національний костюм проходить свій довгий шлях, на якому відбуваються багато змін, як і в будь-якому прояві народної творчості. Історію та розвиток національного костюма детально створює громадське життя людей, в якому вбрання завжди характеризувало особистість народу. Перш за все, костюм мав захисну функцію - від негоди, однак з часом вбрання стало відображати і соціальну позицію людини. Костюм як соціальна ознака, є історичним джерелом інформації про особистість та соціальну ідентичність і необхідний в дослідженнях історії, психології, соціології та географії. В підсумку, зміни в національному вбранні завжди були тісно пов'язані з історичними фактами і змінами в житті людства.[7]

Для постановки були використані костюми сучасного зразка зі стилістикою давньогрецького вбрання.

Костюм дівчат-подружок, матері та сестри однієї з дівчат.
(дивитися «Додаток А»)

Спідниця однотонного кольору нижче колін, темний фартух з орнаментом, світла сорочка з широкими рукавами, коротка жилетка в колір спідниці з орнаментом, пояс золотий або з орнаментом. На голові – пов'язка або хустка в колір вбрання. На ногах – туфлі чорного кольору. Волосся заплетене в косички й зібране. Макіяж не яскравий, підкреслюючий природність краси.

Костюм матері такий самий. Відрізняється темними кольорами та наявністю намиста.

Костюм сестри такий самий. Відрізняється відсутністю фартуху та хустки на голові (без прикрас).

Костюм красеня парубка. (дивитися «Додаток Б»)

Широкі брюки або шаровари однотонного кольору, простора сорочка з невеличким вирізом світлого кольору, коротка жилетка темного кольору, підв'язані довгим поясом в декілька шарів. Всі елементи одягу не мають орнаменту чи вишивки. Взуття – чоботи чорного кольору. На голові – хустка.

В момент перевдягання в дівчину використовується довга світла хустка, яка покриває голову і верхню частину одягу.

Костюм розбійника. (дивитися «Додаток В»)

Широкі брюки або шаровари, простора сорочка з невеличким вирізом, пов'язані шкіряним поясом. Всі елементи одягу темних кольорів та можуть мати орнамент чи вишивку. Головний убір – бандана або пов'язка. Намальована борода. Взуття – чорні чоботи. Реквізит – ніж прикріплений до поясу.

Рекомендації головним героям щодо виконання своєї ролі

Заздалегідь були проведені бесіди з можливими учасниками постановки та вибрані солісти.

Необхідно зазначити, що всі виконавці, які беруть участь в постановці цієї композиції, мають добре володіти хореографічним матеріалом, відчувати характер кожного зі своїх персонажів, вправно володіти своїм тілом, чути зауваження постановника та відігравати всі мізансцени.

З приводу головних рекомендацій:

- Відповідальність та організованість.
- Знання теорії та лібрето постановки.
- Старанність та працьовитість в процесі роботи.
- Відточування своєї партії кожного виконавця.
- Розуміння свого персонажа.

Висновки до розділу II

У висновку слід наголосити, що робота балетмейстера складна та дуже відповідальна. Як казав видатний артист, балетмейстер та педагог ХХ століття Ф.В. Лопухов «балетмейстер – це високий ступінь культури. Чим вищі його загальні знання, тим вищий художній рівень його творів». [20, 101] Балетмейстеру необхідно мати великі знання у сфері мистецтва, естетики, педагогіки, психології та інших. Постановник має володіти навичками організації, розвиненим мисленням, фантазією і переважно талантом. Дана особливість хореографа вимагає природної схильності і постійного розвитку власного професіоналізму. Має проводитись систематичний практикум – балетмейстер повинен все помічати, все досліджувати, бо «все, що існує у

Всесвіті може послужити йому взірцем» – говорив відомий хореограф Жан Жорж Новер. [13, 56]

Головною ціллю постановочної практики хореографа є створення авторського конкурентоспроможного хореографічного твору. Мета данної діяльності – реалізація творчого потенціалу та донесення конкретного задуму. За допомогою хореографії, морально та естетично виховується глядацька аудиторія. Предметом постановочної практики є хореографічний твір. Засоби – наукове підґрунтя, творчий потенціал, зацікавленість, логічність, фантазія, педагогічні навички. Результатом є закінчений хореографічний твір, який доносить глядачеві конкретну думку.

Також, необхідно приділити особливу увагу ідеї хореографічної постановки, яка переплітається із сучасними проблемами нашого суспільства. Знання про добро і зло вічне, не зважаючи на роки та зміни. Образ красеня-парубка, безсумнівно, можна зрівняти з тим добром, яке бореться за справедливість, чесно та наполегливо. Образ розбійника, навпаки, як зло, яке хитро хоче вкрати те, що йому не належить. Ці постаті можуть зображувати цілі народи, та їх відмінності. Як жадібність та вигода можуть направити людей один проти одного. Як країна, яка тероризує іншу. Але кожна дитина та людина знає – добро перемагає зло.

З дослідження випливає, особливості хореографічної спадщини грецького мистецтва. Джерела сьогодення дозволяють вивчати усі види світової культурної спадщини, аналізувати її вплив на суспільство. Грецький фольклор містив всі види народної творчості, характерні для інших народів: міфи, казки, заклинання, пісні, прислів'я, загадки і т.д. З часом розширюється уявлення про давньогрецькі міфи та їх вплив на світове суспільство.

Міфологія була тісно пов'язана з ритуалом і фольклором. Вона зіграла найбільшу роль в становленні грецької культури. Міфологічним змістом, легендами про богів і героїв заповнені всі жанри грецького фольклору. До однієї з найперших ступенів розвитку людського суспільства належить поява

міфологічних уявлень. Залежність людини того періоду від неясних для неї природних і суспільних явищ, її безсилля перед ними, перетворювались у фантастичні, міфологічні уявлення про світ і про методи впливу на неї.

В наш час грецька культура не втратила своєї значимості та популярності. В багатьох хореографічних колективах використовують велику кількість грецьких фольклорних елементів сучасного трактування для розкриття духу того часу. Все це, доводить до відома, безсмертність культурної спадщини грецького народу.

Хореографічне мистецтво унікальне тим, що в ньому можливо поєднати різні види та напрямлення танцю, а також використовувати різноманітні елементи світової музичної спадщини для цілісності картини. Воно як ніщо інше, допомагає максимально розкрити уявлення про старовинні епохи, життя людей та їх традиції. Також, важливим внеском у світову культуру, потрібно вважати розробки нової танцювальної лексики та її поєднання із загальноприйнятими академічними хореографічними статутами.

Необхідно наголосити на важливості практичного вивчення народної хореографії інших країн. Фольклор кожного народу має свої унікальні характеристики, які безумовно, допоможуть в пізнанні світового мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрєєв Ю.В.: «Ранньогрецький поліс (гомерівський період)». Вибрані статті. В: Інфра; 1976. 116 с.
2. Багана Ж., І. Карпенко, В. Карпенко: «Хореографічне мистецтво та балетмейстер». Учбовий посібник. В: Інфра-М; 2019. 200 с.
3. Булкін І.: «Історія подорожей. Антична епоха». В: Форум; 2011. 240 с.
4. Буркерт В. : «Грецька релігія. Архаїка та класика». В: Алетея; 2004. 585 с.
5. Васильєва Т. «Секрет танцю». Ілюстрована енциклопедія. В: Діамант; 1997. 478 с.
6. Відаль-Наке П. : «Темний Мисливець» Форми мислення та форми суспільства в грецькому світі. В: Ладомир; 1981. 391 с.
7. Гаспаров М.: «Цікава Греція» Розповіді про давньогрецьку культуру. В: Ілюмінатор; 2022. 560 с.
8. Гловацька К. «Міфи Стародавньої Греції». Класика. В: Рідна мова; 2019. 128 с.
9. Гомер: «Іліада». Класика. В: Азбука; 2014. 576 с.
10. Гомер: «Одісея». Класика. В: Азбука; 2014. 416 с.
11. Громов Ю.: «Виховання пластичної культури актора засобами танцю». Учбовий посібник. В: Лань; 1971. 256 с.
12. Доддс Е.. «Греки та ірраціональне». Учбовий посібник. В: Алетея; 2000. 316 с.
13. Захаров Р. «Складання танцю: сторінки педагогічного досвіду» . Добірка книг. В: Мистецтво ; 1983. 244 с.
14. Ірмшер Й., Р. Йоне: «Словник античності». В: Ексмо; 1989. 743 с.

15. Квеннел Ч.: «Гомерівська Греція. Побут, релігія, культура». В: Центрполіграф; 2005. 189 с.
16. Куле К.: «ЗМІ у Стародавній Греції» Твори, промови, пошуки, подорожі. В: Нове літературний огляд; 2005. 249 с.
17. Кун М. «Легенди та міфи Давньої Греції. Боги і герої». Добірка книг. В: Віват ; 2021. 352 с.
18. Лихач Т.: «Музичні інструменти світу». Ілюстрована енциклопедія. В: Поппурі; 2014. 320 с.
19. Логіаду-Платоніс С. : «Кнос. Міноський палац. Мінойська цивілізація». В: ЛКІ; 1995. 96 с.
20. Лопухов А. , А. Ширяєв, А. Бочаров «Основи характерного танцю». Учбовий посібник. В: Лань; 2007. 344 с.
21. Лосєв О., О. Федорович, Т. Алікбековна: «Грецька культура в міфах, символах і термінах». Учбовий посібник. В: Алетея; 1999. 298 с.
22. Лосєв О.: «Антична міфологія з античними коментарями до неї» Енциклопедія олімпійських богів. В: Ексмо; 2005. 501 с.
23. Лур'є С.Я. : «Мова та культура мікенської Греції» Школа класичної міфології. В:ЛКІ; 2018. 408 с.
24. Нільссон М.: «Грецька народна релігія». В: Алетея; 1998. 345 с.
25. Подосінов О.: «Куди плавав Одиссей?» Про географічні уявлення греків архаїчної доби. В: Мови слов'янських культур; 2015. 200 с.
26. Савельєв С.: «Культура Стародавньої Греції». В: Вища школа; 2009. 461 с.
27. Сицилійський Д.: «Історична бібліотека. Грецька міфологія». В: Алетея; 2005. 378 с.
28. Суріков І., В.С. Ленська, Є.І. Соломатіна: «Історія та культура Стародавньої Греції». Енциклопедичний словник. В: Мови слов'янських культур; 2009. 445 с.
29. Хоутзагер Г.: «Грецька міфологія» Ілюстрована енциклопедія. В: Лабіринт; 2005. 272 с.

30. Худеков С.: «Мистецтво танцю: Історія. Культура. Ритуал». Учбовий посібник. В: Ексмо; 2010. 544 с.

Інтернет ресурс

31. «Грецький танець» народна версія. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7Et7lpVd-2M> (дата звернення 04.09.2022)

32. «Сюїта грецьких танців» Балет І.Моїсеєва. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=T4chpyTIE5Q> (дата звернення 14.09.2022)

33. «Гречанки» Ансамбль «Донбас». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=jmYW8NoUjCc> (дата звернення 23.09.2022)

34. «Зорба» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kG12C1oX5Eo> (дата звернення 25.09.2022)

35. Культура та традиції греків. URL: <https://unalib.ks.ua/kultura-ta-traditsiigrets.htm> (дата звернення 10.09.2022)

36. Стародавня Греція. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/30313/> (дата звернення 10.10.2022)

37. Художня культура греків. URL: http://arshistorian.blogspot.com/2014/08/blog-post_29.html (дата звернення 30.10.2022)

38. Як грецькі танці змінюють світ. URL: <https://www.yoair.com/uk/blog/greek-dances-and-how-they-transform-the-culture-and-lifestyle-of-modern-greece/> (дата звернення 24.10.2022)

39. «Сіртакі» і все про танець. URL: <https://uk.perish.info/2026-cirtaki-a-symbol-of-greece-and-the-wealth-of-the-gre.html> (дата звернення 16.10.2022)

40. Аналіз тенденцій розвитку танцю в Греції. URL: https://vuzlit.com/774674/analiz_osnovnih_tendentsiy_rozvitku_tantsyu_davnoyi_gretsiyi (дата звернення 01.10.2022)

41. Спільнота «Енотіта». URL: <https://www.kyivgreeks.com/blagotvoritelnost> (дата звернення 28.10.2022)

42. Ульянець С.П. Вплив давньогрецьких міфів на культуру та традиції народу // Особливості роботи хореографа в сучасному

соціокультурному просторі : збірник матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф. 3 червня. 2022 р. НАКККіМ. Київ, 2022. С. 75-76.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Костюм дівчат-подружок

ДОДАТОК Б

Костюм красеня парубка

ДОДАТОК В

Костюм розбійника